

III. FEJEZET

A JOGRENDSZER

42. §

(1) Általánosan kötelező magatartási szabályt csak jogszabály állapíthat meg.

A rendelkezés a hatályos alkotmányi szövegnek a redundáns részeket elhagyó megfogalmazása.

(2) A jogszabályokat a Magyar Közlönyben ki kell hirdetni.

Az információs társadalom korában immár van technikai lehetőség arra, hogy elektronikus úton minden jogszabályt egy helyen hirdessenek ki, ezért az önkormányzati rendeletekre vonatkozó speciális, a jog megismerését nehezítő szabályozás fenntartása nem indokolt.

(3) A jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem vonhat meg és nem korlátozhat jogot, nem állapíthat meg új vagy a korábbinál hátrányosabb kötelezettséget, és nem nyilváníthat magatartást jogellenessé.

(4) A jogszabályt olyan időpontban kell hatályba léptetni, hogy alkalmazásához a kihirdetésétől számítva elegendő felkészülési idő álljon rendelkezésre.

A visszaható hatályú jogalkotás és a kellő felkészülési idő követelménye olyan alapvető alkotmányossági garancia, amelynek az Alkotmányban indokolt szerepelnie.

(5) A jogalkotás tartalmi és eljárási szabályairól törvény rendelkezik.

A kétharmados törvények körének jelentős szűkítése a kormányzati cselekvőképesség erősítése érdekében indokolt.

43. §

(1) A jogalkotó szervek a következő jogszabályokat alkotják:

- a) az Országgyűlés az Alkotmányt és annak módosítását,
- b) az Országgyűlés törvényt,
- c) a Kormány rendeletet,
- d) a Magyar Nemzeti Bank elnöke rendeletet,
- e) a miniszterelnök és a miniszter rendeletet,
- f) a helyi önkormányzat rendeletet.

A rendelkezés a PSZÁF elnökének és az NMHH elnökének kivételével tartalmazza a minősített időszakon kívül jelenleg is alkotható jogszabály-típusokat. Az európai gyakorlattal összhangban a rendelkezés külön jogforrásnak minősíti az Alkotmányt és annak módosítását.

(2) A jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény más szervet is feljogosíthat arra, hogy feladatkörében eljárva, törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet alkosson, amely más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

A közelmúlt közjogi eseményei (a PSZÁF elnök és az NMHH elnök rendeletalkotási joga) rámutattak arra, hogy célszerűtlen fenntartani azt a közjogi megoldást, hogy csak az Alkotmány biztosíthat jogalkotó hatáskört.

44. §

(1) Az Alkotmány a Magyar Köztársaság alaptörvénye.

Változatlan.

(2) Más jogszabály az Alkotmánnyal nem lehet ellentétes.

A jogforrási hierarchia élén az Alkotmány áll, amellyel egyetlen más jogszabály sem lehet ellentétes.

45. §

(1) Új alkotmány elfogadására vagy az Alkotmány módosítására irányuló javaslatot a Kormány vagy az országgyűlési képviselők egyötöde terjeszthet elő.

Az alkotmányozó hatalom kitértetett jellege indokolja, hogy szűkebb legyen a kezdeményezők köre.

(2) A javaslat vitáját az annak előterjesztésétől számított egy hónapon túli időpontban kell megkezdeni.

(3) A javaslat elfogadásához az szükséges, hogy azt az országgyűlési képviselők háromnegyede két alkalommal változatlan szöveggel támogassa. A két szavazás között legalább hat hónapnak el kell telnie.

Annak érdekében, hogy alkotmányozásra ne hirtelen politikai felindulásból kerüljön sor, a javaslat megfelelő időt biztosít az ilyen javaslatok megvitatására. Az alkotmányozáshoz szükséges kvórumot kétharmadról háromnegyedre emeli az alkotmányszöveg, mivel már két alkalommal is előfordult a rendszerváltás óta, hogy a kormánypártok kétharmados többséget szereztek.

(4) Az új alkotmány vagy az Alkotmány módosításának megerősítéséről

- a) országos népszavazást kell elrendelni, ha azt kétszázezer, az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkező választópolgár annak másodszori elfogadásától számított négy hónapon belül kezdeményezi,
- b) az Országgyűlés annak másodszori elfogadásakor a Kormány vagy az országgyűlési képviselők egyötödének kezdeményezésére országos népszavazást rendelhet el.

(5) Az új alkotmányt vagy az Alkotmány módosítását az Országgyűlés elnöke a népszavazás kezdeményezésére nyitva álló határidő eredménytelen eltelte esetén, illetve ha a népszavazás eredménye alapján az kihirdethető, haladéktalanul megküldi a köztársasági elnöknek.

(6) Az új alkotmányt vagy az Alkotmány módosítását az Országgyűlés elnöke nem küldi meg a köztársasági elnöknek, ha a népszavazáson az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede az új alkotmány vagy az Alkotmány módosítása ellen szavaz.

Az Alkotmány társadalmi legitimitációja érdekében biztosítani szükséges, hogy a választópolgárok is kezdeményezhessék megerősítő népszavazás megtartását. Az alkotmányozó hatalom az Országgyűlést illeti, ugyanakkor biztosítani kell, hogy a választópolgárok akarata ellenére ne léphessen hatályba az új alkotmány vagy az alkotmánymódosítás.

(7) Az (1)-(6) bekezdésben nem szabályozott kérdésekben az új alkotmány elfogadására vagy az Alkotmány módosítására a törvényalkotási eljárás szabályait kell alkalmazni.

46. §

(1) Az Országgyűlés bármely tárgykörben törvényt alkothat.

(2) Az Alkotmány határozza meg azokat a tárgyköröket, amelyeket törvényben kell szabályozni.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

47. §

(1) Törvényt megszövegezett és indokolással ellátott törvényjavaslat formájában a Kormány, az Országgyűlés bizottsága, bármely országgyűlési képviselő vagy népi kezdeményezésként ötvenezer, az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkező magyar állampolgár kezdeményezhet.

(2) A népi kezdeményezéshez négy hónapig lehet aláírást gyűjteni. A népi kezdeményezést az Országgyűlés három hónapon belül köteles megtárgyalni és arról határozni. A népi kezdeményezés részletes szabályairól törvény rendelkezik.

Az alkotmányszöveg szerint a népi kezdeményezés jelentősen átalakul: a választópolgárok konkrét törvényjavaslat kezdeményezésére kapnak lehetőséget, amelyet az Országgyűlés köteles megtárgyalni, és annak elfogadásáról vagy elutasításáról dönteni.

(3) Az Országgyűlés által elfogadott törvényt az Országgyűlés elnöke öt napon belül aláírja, majd – ha arról az Országgyűlés nem rendelt el népszavazást – haladéktalanul megküldi a köztársasági elnöknek.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

48. §

(1) A Kormány vagy az országgyűlési képviselők egyötödének kezdeményezésére az Országgyűlés a törvényről annak elfogadásakor országos népszavazást rendelhet el.

(2) Ha a népszavazáson az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede a törvényt elutasítja, azt az Országgyűlés elnöke nem küldi meg a köztársasági elnöknek.

A köztársasági elnök népszavazás-kezdeményezési joga idegen az államfő alkotmányos szerepétől, ezért azt az alkotmányszöveg elhagyja. Az ellenzéki jogok kiterjesztése érdekében az országgyűlési képviselők egyötöde is megkapja a megerősítő népszavazás kezdeményezésének jogát, amelyről ugyanakkor a parlament szabadon határoz.

A hatályos alkotmányi rendelkezés a választópolgárok többségének szavazatát az elfogadott törvény kihirdetéséhez követeli meg, ami ugyanakkor ellentétes azzal az elvvel, hogy a népszavazáson részt nem vevő választópolgár nem kívánja elvonni az Országgyűlés hatáskörét. Az alkotmányszöveg ennek megfelelően a törvény elutasításához követeli meg az eredményességi kritérium teljesítését.

49. §

(1) Kétszázézer, az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkező magyar állampolgár kezdeményezésére, megszövegezett és indokolással ellátott törvény elfogadása érdekében az Országgyűlés országos népszavazást rendel el. A népszavazás kezdeményezéséhez négy hónapig lehet aláírásokat gyűjteni.

A jelenlegi szabályozással szemben az alkotmányszöveg népszavazás esetén a törvényalkotás hatáskörét teljes egészében a választópolgárok számára biztosítja.

(2) A törvényjavaslat alkotmányosságáról az Alkotmánybíróság előzetesen állást foglal. Ha az Alkotmánybíróság a törvényjavaslatot alkotmányellenesnek minősíti, a népszavazás kezdeményezéséhez nem gyűjthető aláírás.

Annak érdekében, hogy a népszavazással elfogadni kívánt törvény alkotmányossága utólag ne legyen megkérdőjelezhető, az alkotmányszöveg kötelező előzetes normakontrollt irányoz elő.

(3) Nem kezdeményezhető népszavazás

- a) az állami költségvetés bevételeit vagy kiadásait a tárgyévi kiadási főösszeg egy százalékánál nagyobb mértékben érintő kérdésben,
- b) egyoldalúan fel nem mondható nemzetközi szerződésből következő kötelezettség tárgyában.

Mivel az alkotmányszöveg a népszavazás tárgyát törvényalkotásra korlátozza, a tiltott tárgykörök egy része értelmetlenné válik, mivel azokat nem törvényalkotással gyakorolja az Országgyűlés.

A kiszámíthatóság érdekében a költségvetési hatás mértékét az alkotmányszöveg maga határozza meg. Ez jelenleg mintegy 138 milliárd forintos költségvetési mozgásteret biztosít a népszavazási kérdés számára, amely egyébként kormányzati lépésekkel megfelelően kiegyensúlyozható.

A nemzetközi kötelezettségek közül az alkotmányszöveg csak ott tartja fenn a tilalmat, ahol a Magyar Köztársaság egyoldalú aktussal nem szabadulhat a szerződésből.

(4) A törvényt a népszavazás elfogadja, ha azzal a népszavazáson az érvényesen szavazó választópolgárok több mint fele, de legalább az összes választópolgár több mint egynegyede egyetért. Az így megalkotott törvényt az Országgyűlés elnöke a népszavazás eredményének jogerőre emelkedésétől számított öt napon belül aláírja, és haladéktalanul megküldi a köztársasági elnöknek.

A hatályos eredményességi kritériumon az alkotmányszöveg nem változtat.

(5) Az országos népszavazásról szóló törvény elfogadásához a jelenlevő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

Az országos népszavazás a képviseleti demokráciát alapvetően érinti, ezért szabályozásához széleskörű konszenzus indokolt.

50. §

(1) A köztársasági elnök a törvényt annak kézhezvételétől számított tizenöt napon – az Országgyűlés elnökének sürgősségi kérelmére öt napon – belül aláírja, és haladéktalanul elrendeli a törvény kihirdetését.

Változatlan.

(2) Ha a köztársasági elnök a törvényalkotási eljárást, illetve a törvényt vagy annak valamelyik rendelkezését alkotmányellenesnek tartja, a törvény aláírására irányadó határidőn belül az Alkotmánybíróságnál indítványozza a törvény vagy annak rendelkezése alkotmányosságának előzetes vizsgálatát.

(3) Ha az Alkotmánybíróság megállapítja az alkotmányellenességet, a köztársasági elnök visszaküldi a törvényt az Országgyűlésnek. Ha az Alkotmánybíróság nem állapította meg az alkotmányellenességet, a köztársasági elnök az Alkotmánybíróság határozatának kézhezvételétől számított öt napon belül a törvényt aláírja, és haladéktalanul elrendeli a kihirdetését.

(4) Ha a köztársasági elnök a törvénnyel vagy valamelyik rendelkezésével nem ért egyet, e véleményét megindokolva a törvény aláírására irányadó határidőn belül megfontolásra visszaküldheti az Országgyűlésnek, amely azt ismét megtárgyalja. Ha az Országgyűlés a törvényt ismét elfogadja, a köztársasági elnök azt köteles öt napon belül aláírni, és haladéktalanul elrendelni annak kihirdetését.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

(5) A köztársasági elnök nem gyakorolhatja a (2)-(4) bekezdésben meghatározott hatásköreit, ha a törvényt népszavazás fogadta el.

51. §

(1) A Kormány az Alkotmányban meghatározott feladatkörében eljárva

a) kizárólagos törvényhozási tárgykörbe nem tartozó és törvényben nem szabályozott tárgykörben rendeletet adhat ki,

b) törvényben kapott felhatalmazás alapján, annak keretei között rendeletet ad ki.

(2) A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

52. §

(1) A Magyar Nemzeti Bank elnöke az Alkotmányban meghatározott feladatkörében eljárva, törvényben kapott felhatalmazás alapján, annak keretei között rendeletet ad ki.

(2) A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

53. §

(1) A miniszterelnök a feladatkörében eljárva az Alkotmányban meghatározott esetekben, valamint törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján rendeletet ad ki.

(2) A miniszter törvényben vagy kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján feladatkörében eljárva, önállóan vagy más miniszter egyetértésével rendeletet ad ki.

(3) A miniszterelnök és a miniszter rendelete törvénnyel és kormányrendelettel nem lehet ellentétes.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

54. §

(1) A helyi önkormányzat feladatkörében eljárva

- a) kizárólagos törvényhozási tárgykörbe nem tartozó tárgykörben a helyi sajátosságoknak megfelelő szabályok megállapítására rendeletet adhat ki,
- b) törvényben kapott felhatalmazás alapján, annak keretei között rendeletet ad ki.

(2) A helyi önkormányzat rendelete más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

A hatályos alkotmányi, illetve az önkormányzati törvényben szereplő szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

55. §

Ha törvény vagy rendelet az Európai Unió alapító szerződéseivel vagy közvetlenül alkalmazandó jogi aktusával ellentétes rendelkezést tartalmaz, az Európai Unió alapító szerződéseit vagy jogi aktusát kell alkalmazni.

Az Európai Unió joga a tagállami jogszabályokkal szemben jelenleg is alkalmazási elsőbbséget élvez. A nemzeti szuverenitás védelmében az alkotmányszöveg ezt az elsőbbséget az Alkotmánnyal szemben nem ismeri el.

56. §

(1) A Magyar Köztársaság elfogadja és jogrendszere részének ismeri el a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait.

A hatályos alkotmányi szöveg gördülékenyebb megfogalmazása.

(2) Ha törvény vagy rendelet a nemzetközi jog általánosan elismert szabályával ellentétes rendelkezést tartalmaz, a nemzetközi jog általánosan elismert szabályát kell alkalmazni.

Az Alkotmány szintjén a magyar jogrendszer részévé tett szabályokat a jogforrási hierarchiában el kell helyezni.

57. §

(1) A köztársasági elnök köti meg azokat a nemzetközi szerződéseket, amelyek
a) tartalmukból vagy a szerződő felek akaratából következően megerősítést igényelnek,
b) az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdést érintenek, vagy
c) a jogalanyok számára közvetlenül jogokat és kötelezettségeket állapítanak meg.

(2) Az (1) bekezdés b)-c) pontjaiban meghatározott nemzetközi szerződések megkötéséhez az Országgyűlés előzetes hozzájárulása szükséges.

(3) Az (1) bekezdésben fel nem sorolt nemzetközi szerződéseket a Kormány köti meg.

(4) A nemzetközi szerződést – annak nemzetközi jogi hatálybalépését megelőzően – a (2) bekezdésben meghatározott esetekben törvényben, egyébként kormányrendeletben ki kell hirdetni.

A hatályos törvényi szabályozás gördülékenyebb megfogalmazása.

(5) Törvény és rendelet nemzetközi szerződést kihirdető törvénnyel, rendelet nemzetközi szerződést kihirdető kormányrendelettel nem lehet ellentétes.

A nemzetközi szerződéseket kihirdető jogszabályokat az alkotmányszöveg a parlamenti hatáskör védelme jegyében helyezi el a jogforrási hierarchiában.

(6) A nemzetközi szerződések megkötésével összefüggő eljárásról törvény rendelkezik.